

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124180 Fax : 210-2124524

Αθήνα 30-11-2018
Αριθμ. Πρωτ.: 1024/154403

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Πάταξη των ελληνοποιήσεων αγροτικών προϊόντων»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 3178/7-11-2018**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Χ. Χατζησάββας**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Όσον αφορά στην πάταξη των ελληνοποιήσεων αγροτικών προϊόντων και γενικότερα των φαινομένων απάτης και δόλιων πρακτικών, σημειώνεται ότι είναι, ήδη, ενεργοποιημένος και θα συνεχίσει να αξιοποιείται και να βελτιώνεται ο μηχανισμός των συστηματικών τακτικών ελέγχων. Συγκεκριμένα, για τις εισαγωγές νωπών οπωροκηπευτικών από τρίτες χώρες, επισημαίνεται ότι για να εισαχθεί ένα φορτίο νωπών οπωροκηπευτικών από τρίτη χώρα, ο εισαγωγέας υποχρεούται να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών (ΜΕΝΟ) και να υποβάλει ψηφιακή αναγγελία μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (<http://www.minagric.gr/index.php/el/eservicesmenu-2>), κάθε φορά που θέλει να εισάγει ένα φορτίο. Στη συνέχεια, τα στοιχεία της αναγγελίας υπόκεινται σε επεξεργασία από το ΜΕΝΟ, που αποτελεί την ηλεκτρονική βάση δεδομένων των εμπορευομένων στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών βάσει του άρθρου 10 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 543/2011. Το ΜΕΝΟ κατηγοριοποιεί αυτόματα τον κίνδυνο, καθορίζει το αντίστοιχο επίπεδο ελέγχου και ορίζει την απόφαση ελέγχου ή μη του εν λόγω φορτίου νωπών οπωροκηπευτικών.

Στις περιπτώσεις:

- απόφασης διενέργειας ελέγχου, η αρμόδια Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) του σημείου εκτελωνισμού του φορτίου προβαίνει σε έλεγχο συμμόρφωσης ως προς τις ποιοτικές προδιαγραφές εμπορίας και εκδίδει πιστοποιητικό συμμόρφωσης [Παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 543/2011], το οποίο υποβάλλεται στις τελωνειακές αρχές για τον εκτελωνισμό του φορτίου. Επισημαίνεται ότι στις εμπορικές προδιαγραφές περιλαμβάνεται και η αναγραφή στη σήμανση των συσκευασιών της χώρας καταγωγής, η οποία αποτελεί υποχρεωτική ένδειξη για όλα τα νωπά οπωροκηπευτικά.
- απόφασης μη διενέργειας ελέγχου, το ΜΕΝΟ εκδίδει βεβαίωση απαλλαγής ελέγχου, την οποία υπογράφουν οι ποιοτικοί ελεγκτές της εν λόγω ΔΑΟΚ, προκειμένου να υποβληθεί στις τελωνειακές αρχές για τον εκτελωνισμό του φορτίου.

Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου ένα φορτίο νωπών οπωροκηπευτικών που εισάγεται από τρίτη χώρα να τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές, απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού συμμόρφωσης ή της βεβαίωσης απαλλαγής ελέγχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 13 του προαναφερθέντος Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 543/2011. Διαφορετικά, η εισαγωγή δεν επιτρέπεται.

Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση παραλαβής φορτίων από χώρες της Ε.Ε. (ενδοκοινοτική απόκτηση), οι αναγγελίες άφιξης των φορτίων είναι, επίσης, ψηφιακές, ενώ ο έλεγχος διενεργείται από τη ΔΑΟΚ του τόπου παραλαβής του φορτίου (συσκευαστήριο, αποθήκες κ.ά.), έπειτα από ανάλυση κινδύνου στο ΜΕΝΟ. Και σε αυτήν την περίπτωση, εκδίδονται τα σχετικά έγγραφα (πιστοποιητικό συμμόρφωσης ή βεβαίωση απαλλαγής ελέγχου).

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΥΠΑΑΤ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Πρέπει να τονιστεί ότι το ΥΠΑΑΤ (αρμόδια η Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων), προκειμένου να προστατέψει τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα και τους Έλληνες παραγωγούς και να αποφύγει φαινόμενα «ελληνοποιήσεων» και παραπλάνησης του καταναλωτή, προβαίνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην έκδοση σχετικών εγκυκλίων για εντατικοποίηση των ελέγχων σε φορτία νωπών οπωροκηπευτικών στα σημεία εξόδου/εισόδου (λιμάνια, συντοριακούς σταθμούς) της χώρας, σε κομβικά σημεία επί των εθνικών οδών (διόδους), στα συσκευαστήρια, στις λαχαναγορές κ.α., αλλά και σε έκτακτους αιφνιδιαστικούς ελέγχους, ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο της εισαγωγής ποιοτικά υποβαθμισμένων, επικινδυνών ή αταυτοποιητών προϊόντων, τα οποία:

- ανταγωνίζονται αθέμιτα τα εγχώρια προϊόντα,
- παραπλανούν τον καταναλωτή και
- θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του καταναλωτή.

Στις περιπτώσεις που τα εισαγόμενα προϊόντα δεν είναι σύμφωνα με την Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία, εφαρμόζονται συγκεκριμένες διαδικασίες, όπως η απαγόρευση εισαγωγής και, στη συνέχεια, η καταστροφή ή η επαναποστολή (θέματα ασφάλειας τροφίμων) ή η αλλαγή χρήσης ή διορθωτικές ενέργειες (αλλαγή σήμανσης).

Πλέον των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι το ΥΠΑΑΤ, έχοντας εντοπίσει το εν λόγω πρόβλημα, προχώρησε, μέσω της αναδιάρθρωσης του οργανογράμματός του [π.δ. 97/2017 (Α' 138)], σε πολύ μεγάλες θεσμικές αλλαγές με τη μεταφορά και την υπαγωγή των οκτώ (8) Περιφερειακών Κέντρων Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (ΠΚΠΦΠ&ΦΕ) με έδρα σε Αττική, Βόλο, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Ναύπλιο, Αχαΐα και Ηράκλειο απευθείας στη νεοσύστατη προαναφερθείσα Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων, η οποία βρίσκεται στην Κεντρική Υπηρεσία. Κατ' αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται, για πρώτη φορά, ελεγκτικός μηχανισμός 150 ανθρώπων περίπου, με επιχειρησιακούς βραχίονες σε όλη τη χώρα και δυνατότητα άμεσης επέμβασης, όποτε αυτό χρειαστεί. Το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα οι εν λόγω υπηρεσίες θα εξοπλιστούν με επιβατικά - υπηρεσιακά αυτοκίνητα και με όλον τον υπόλοιπο εξοπλισμό που απαιτείται (κινητά τηλέφωνα, tablets, κάμερες κ.λπ.), ώστε να υπάρχουν υπηρεσιακά και επιχειρησιακά έτοιμες μονάδες ελέγχου για όλο το 24ωρο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι την 4η-10-2018 πραγματοποιήθηκε στο ΥΠΑΑΤ ενημερωτική συνάντηση υπηρεσιακών παραγόντων του ΥΠΑΑΤ με τους ελεγκτές των ΠΚΠΦΠ&ΦΕ σχετικά με τις νέες ψηφιακές υπηρεσίες που σχετίζονται με το ΜΕΝΟ. Στο πλαίσιο της συνάντησης, στην οποία παρευρέθηκαν η ως άνω αρμόδια Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων και η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠΑΑΤ, δόθηκαν στους ελεγκτές tablets, τα οποία έχουν τη δυνατότητα χρήσης της εφαρμογής «Αναγγελίες Οπωροκηπευτικών» κατά τη διενέργεια των έκτακτων ελέγχων στα σημεία εισόδου και εξόδου από τη χώρα, καθώς και στα οδικά δίκτυα.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι το ΥΠΑΑΤ έχει αναπτύξει τα τελευταία τρία χρόνια στενή συνεργασία με όλες τις άλλες αρμόδιες ελεγκτικές αρχές [Συντονιστικό Κέντρο Εποπτείας Αγοράς και Αντιμετώπισης Παραεμπορίου (ΣΥΚΕΑΑΠ), Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), Υπηρεσία Ερευνών και Διασφάλισης Δημοσίων Εσόδων (ΥΕΔΔΕ), Οικονομική Αστυνομία, Λιμενικό, Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) κ.λπ.] από την οποία συνεργασία έχουν προκύψει πολλαπλά οφέλη τόσο σε επίπεδο εμπειρίας στελεχών όσο και στον εντοπισμό «διαδρομών» και τεχνικών που χρησιμοποιούν τα εν λόγω κυκλώματα σε όλη τη χώρα.

Σε όλες τις επιχειρήσεις που ελέγχονται, πραγματοποιείται ασφαλιστικός και φορολογικός έλεγχος, κατά τον οποίο λαμβάνονται και φορολογικά στοιχεία για περαιτέρω έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Επισημαίνεται ότι η αναφορά σε ελληνοποιήσεις, παραπέμπει σε και ερμηνεύεται ως "διενέργεια ελέγχων ικνηλασιμότητας τιμολογίων", μία διαδικασία περίπλοκη και χρονοβόρα, η οποία πραγματοποιείται με τη συνεργασία και άλλων υπηρεσιών άλλων Υπουργείων. Επιπλέον, προωθείται, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, νομοθετική ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία, θα καταστεί υποχρεωτική η αναγραφή της προέλευσης στις αποδείξεις λιανικής πώλησης.

Πρέπει να αναφερθεί ότι οι επιτυχίες του ελεγκτικού μηχανισμού αρχίζουν να είναι εμφανείς σε κάθε επίπεδο και ότι η αποτροπή των παραβάσεων είναι εντυπωσιακή. Συγκεκριμένα, η προσπάθεια εντοπισμού παράνομων φορτίων νωπών φρούτων και λαχανικών, αλλά και άλλων προϊόντων, συνεχίζεται και ενισχύεται με την αναβάθμιση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων των σημείων εισόδου – εξόδου – διέλευσης φορτηγών αυτοκινήτων. Ενδεικτικά, αναφέρονται η τοποθέτηση X-Ray scan και στο τελωνείο της Κακκαβιάς, καθώς και η κατασκευή ειδικών χώρων ελέγχου και δειγματοληψίας τροφίμων στους Κήπους του Έβρου που ξεκινάει εντός του 2019. Παράλληλα, η ολοένα και μεγαλύτερη εμπλοκή των νέων τεχνολογιών στους μηχανισμούς ελέγχου της χώρας θα οδηγήσει σε ευκολότερη αντιμετώπιση του φαινομένου. Αναμένεται, λοιπόν, και online σύνδεση σε πραγματικό χρόνο των βάσεων δεδομένων των τελωνείων με αυτών του ΥΠΑΑΤ, αλλά και άλλων υπηρεσιών.

Σημειώνεται ότι η ως άνω αρμόδια Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ βρίσκεται σε καθημερινή βάση σε συνεχή επικοινωνία με τις αντίστοιχες αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ (ΠΚΠΦΠ&ΦΕ) και με τις αντίστοιχες ΔΑΟΚ σε όλη την Επικράτεια, καταβάλλοντας υπεράνθρωπες προσπάθειες, ώστε να τηρείται η νομιμότητα και να διασφαλίζεται το συμφέρον όλων των νομίμως συναλλασσομένων και των παραγωγών. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται μη συμμορφώσεις, επιβάλλονται άμεσα οι προβλεπόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4235/2014 (Α 32) και των εφαρμοστικών διατάξεών του. Οι εν λόγω κυρώσεις είναι διαθέσιμες on line στο σύστημα για όλες τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αυξάνοντας έτσι την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα του συστήματος εποπτείας και ελέγχου.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 2018-2019 (ACTION PLAN)

Πλέον των ανωτέρω, αναφέρεται ότι στις άμεσες προτεινόμενες δράσεις του ΥΠΑΑΤ περιλαμβάνονται:

- Προγραμματισμός προσλήψεων εξειδικευμένου προσωπικού (γεωπόνου) που θα ενισχύσουν τα σημεία εισόδου – εξόδου από τη χώρα (π.χ. Ηγουμενίτσα, Προμαχώνας, Κήποι Έβρου κ.ά.).
- Προγραμματισμός κατασκευής ειδικών εγκαταστάσεων στα σημεία εξόδου – εισόδου, με όλα τα σύγχρονα μέσα εποπτείας (κάμερες, επιπλέον X-Ray scan, drones κ.λπ.).
- Προγραμματισμός αλλαγής του Π.Δ. 97/2017 με επιπλέον αύξηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων των ΠΚΠΦΠ&ΦΕ με την προσθήκη νέων προϊόντων (π.χ. γάλα κ.ά.), καθώς και αλλαγή των χωρικών αρμοδιοτήτων τους.
- Σχεδιασμός συνεργασίας ομάδων εργασίας της Κ.Υ. του ΥΠΑΑΤ και της ΑΑΔΕ για επιχειρησιακά παίγνια προσομοίωσης ελέγχου.
- Τροποποίηση του κυρωτικού Νόμου 4235/2014 με ειδική μνεία στους έκτακτους ελέγχους σε μεταφορικά μέσα στα οδικά δίκτυα.
- Τροποποίηση του Νόμου 4235/2014 με αυστηρότερα πρόστιμα σε περιπτώσεις ελληνοποιήσεων.
- Σχεδιασμός ειδικών διαδικασιών εποπτείας εν δυνάμει παράτυπων φορτίων και μεταφορικών μέσων.
- Δοκιμαστικές εφαρμογές δορυφορικών υπηρεσιών με εφαρμογή στον έλεγχο.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΜΗΛΩΝ

Η φετινή χρονιά (2018) είναι μία χρονιά που εμφάνισε παγκόσμιο ρεκόρ στην παραγωγή μήλων. Το ίδιο φαινόμενο παρουσιάστηκε στην Αλβανία, στα Σκόπια και στην Πολωνία. Η υπερπαραγωγή αυτή έχει πιέσει τις τιμές των προϊόντων σε πρωτοφανή χαμηλά επίπεδα, αφού η ζήτηση παραμένει σταθερή ή και ελαφρώς μειωμένη. Ως αποτέλεσμα, μήλα Αλβανίας και Σκοπίων βρέθηκαν να έχουν τιμή της τάξεως των 10 λεπτών/κιλό παραδοτέο σε διάφορες ελληνικές πόλεις.

Για τους ανωτέρω λόγους και αξιοποιώντας σχετικές πληροφορίες και καταγγελίες, η ως άνω αρμόδια Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ έχει σχεδιάσει από τον μήνα Αύγουστο του έτους 2018 ειδικό επιχειρησιακό πλάνο εποπτείας της διακίνησης και εμπορίας μήλων. Οι έλεγχοι έχουν ξεκινήσει από τα μέσα του Σεπτεμβρίου σε όλη την Ελλάδα, με τα κυριότερα προβλήματα να εντοπίζονται σε περιοχές της Βορείου Ελλάδας. Αυτή τη στιγμή ελέγχονται από διάφορες ελεγκτικές υπηρεσίες (μικτά κλιμάκια ελέγχου) τουλάχιστον δέκα επιχειρήσεις, με τις δύο από αυτές να συγκεντρώνουν πολύ μεγάλες πιθανότητες τεκμηρίωσης «ελληνοποίησης» μήλων.

Λόγω των ευρημάτων, οι έλεγχοι θα συνεχιστούν για τουλάχιστον τρεις μήνες επιπλέον, αναλόγως της πορείας των σχετικών ερευνών. Η χειμερινή περίοδος που διανύουμε, επειδή δεν είναι τουριστική (κατά την οποία μεγάλη ποσότητα κατευθύνεται στη μαζική εστίαση), αναμένεται να αποδώσει γρηγορότερα αποτελέσματα από αντίστοιχες έρευνες που έτρεξαν μέσα στο καλοκαίρι.

Σε κάθε περίπτωση, όλες οι καταγγελίες, οι οποίες, κατά καιρούς, προκύπτουν, αξιοποιούνται στο έπακρο, ενώ έχει δοθεί εντολή στις υπηρεσίες ελέγχου σε όλη τη χώρα να εστιάσουν κυρίως στα θέματα των «ελληνοποιήσεων».

Επισημαίνεται ότι στον σχεδιασμό δράσης έτους 2019 αναμένεται να υπάρξει επικοινωνία και συνεργασία με άλλα Κράτη-Μέλη που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα.

Όσον αφορά στα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών, σημειώνεται ότι κοινοποιείται το παρόν έγγραφό μας στο εν λόγω Υπουργείο με αντίγραφο της Ερώτησης, προκειμένου να απαντήσει στα θέματα που το αφορούν.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΕΛΙΓΙΟΡΙΔΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπ. Οικονομικών (με αντίγραφο της Ερώτησης)
- Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κ. Χ. Χατζησάβα